दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | शनिवार, दि. १८ जुलै २०२६ | वर्ष - १ | अंक - २९० | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

आजचे पंचांग

दिनांक : १८ जुलै २०२६ वार : शनिवार माह (अमावस्यांत) : आषाढ माह (पूर्णिमांत) : आषाढ ऋतु : वर्षा आयन : दक्षिणायन पक्ष : शुक्ल पक्ष तिथी : पंचमी तिथी (१९ जुलै रात्री ०३:४२ पर्यंत) त्यानंतर षष्ठी तिथी नक्षत्र : पूर्वा फाल्गुनी नक्षत्र (सायंकाळी ०६:०० पर्यंत) त्यानंतर उत्तरा फाल्गुनी नक्षत्र योग : वरीयान योग (रात्री ०८:४५ पर्यंत) त्यानंतर परिघ योग करण : भाव करण

महिला शेतकरी या शेतीचा कणा : कृषिमंत्री दत्तात्रेय भरणे

मुंबई : "मुख्यमंत्री माझा लाडकी बहीण योजना आणि उमेद अभियान यांच्या माध्यमातून महिला सक्षमीकरण झाले आहे. राज्यातील ५० लाखांहून अधिक महिला स्वयं-सहाय्यता गटांतील सदस्यांना ५० हजार कोटींपेक्षा अधिक कर्जवाटप करून त्यांना 'लखपती दीदी' बनविण्याचे काम सुरु आहे. महिला शेतकरी या शेतीचा कणा आहेत," असे मत कृषिमंत्री दत्तात्रेय भरणे यांनी व्यक्त

सारांश वृत्त

अल्पवयीन मुलीवरील अत्याचारप्रकरणी आरोपीला तात्काळ अटक; भोर पोलिसांची काही तासांत कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

भोर (पुणे) : भोर पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत अल्पवयीन मुलीवरील लैंगिक अत्याचाराची धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे. या प्रकरणी पीडित मुलीच्या वडिलांनी दिलेल्या तक्रारीनंतर भोर पोलिसांनी तातडीने कारवाई करत आरोपीला काही तासांतच अटक केली.

पोलीस निरीक्षक निलेश माने यांच्या मार्गदर्शनाखालील पथकाने गुन्हा दाखल होताच तपासाची चक्रे वेगाने फिरवत आरोपीचा शोध घेत त्याला ताब्यात घेतले. आरोपीविरुद्ध भारतीय न्याय संहिता (इछड) तसेच लैंगिक अपराधांपासून बालकांचे संरक्षण (झजउडज) कायदा अंतर्गत गंभीर कलमांनुसार गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

या घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेऊन पुणे ग्रामीण पोलिसांनी तातडीने तपास सुरू केला. आरोपीला अल्पावधीत अटक करण्यात आल्याने तपासाला गती मिळाली असून पुढील कायदेशीर प्रक्रिया सुरू आहे.

अल्पवयीन मुलांवरील अत्याचाराच्या प्रकरणांमध्ये तातडीने कारवाई करणे आणि पीडितेला न्याय मिळवून देणे हे सर्वोच्च प्राधान्य असल्याचे पोलिसांकडून स्पष्ट करण्यात आले आहे.

आषाढीतील 'वर्षा' भेटींनी महाराष्ट्राच्या राजकारणात खळबळ

जयंत पाटील-पटेल-तटकरे एकाचवेळी फडणवीसांच्या दारात, शरद पवारांसमोर नवे आव्हान?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : आषाढी वारीच्या पार्श्वभूमीवर मुंबईतील 'वर्षा' या शासकीय निवासस्थानी झालेल्या भेटींनी महाराष्ट्राच्या राजकारणात नव्या चर्चांना उधाण आले आहे. राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे ज्येष्ठ नेते जयंत पजयंत पाटील यांनी उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची बंद दाराआड भेट घेतली. याचवेळी अजित पवार गटाचे कार्याध्यक्ष प्रफुल्ल पटेल आणि प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकसुनील तटकरे हेही फडणवीसांच्या भेटीसाठी पोहोचल्याने राजकीय वर्तुळात मोठी खळबळ उडाली आहे.

शरद पवारांचे अत्यंत विश्वासू मानले जाणारे जयंत पाटील गेल्या काही दिवसांत भाजपच्या वरिष्ठ नेत्यांशी सातत्याने संपर्कात असल्याची चर्चा आहे. फडणवीस यांच्या भेटीपूर्वी त्यांनी भाजपचे राष्ट्रीय नेते **विनोदविनोद तावडे यांचीही मुंबईत भेट घेतली होती. एका आठवड्यात भाजपच्या दोन वजनदार नेत्यांच्या भेटी घेतल्याने ही केवळ औपचारिक शिष्टाचार भेट नसल्याचे राजकीय निरीक्षकांचे मत आहे.

दरम्यान, विधानभवनातील एका खोलीत अजित पवार गटाच्या काही आमदारांनी जयंत पाटील यांची भेट घेतल्याचीही जोरदार चर्चा रंगली होती. त्यामुळे शरद पवार गटातील काही नेत्यांची भूमिका बदलत असल्याच्या चर्चांना अधिक बळ मिळाले आहे. विशेषतः मतदारसंघ पुनर्रचना विधेयकाला पाठिंबा देण्याबाबत पक्षाकडून झालेले सूचक संकेतही या चर्चेला खतपाणी घालत आहेत.

या घडामोडींमध्ये आणखी एक महत्त्वाची कडी म्हणजे जयंत पाटील यांनी गुरुवारी उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदएकनाथ शिंदे यांची घेतलेली भेट.

सांगली जिल्ह्यातील उरूण-ईश्वरपूर नगरपालिकेचे लोकनियुक्त नगराध्यक्ष आनंदराव मलगुंडे आणि त्यांचे बंधू सुनील मलगुंडे यांचे पद रद्द करण्याच्या निर्णयाविरोधात त्यांनी शिंदे यांच्याकडे दाद मागितल्याचे स्वतः सोशल मीडियावर स्पष्ट केले. मात्र, विरोधी पक्षातील वरिष्ठ नेते सलग सत्ताधारी आघाडीतील प्रमुख नेत्यांच्या भेटी घेत असल्याने राजकीय संदेश वेगळाच जात असल्याची चर्चा आहे. राजकीय वर्तुळात आता सर्वाधिक चर्चिला जाणारा मुद्दा म्हणजे शरद पवारांची राष्ट्रवादी काँग्रेसशरद पवारांची राष्ट्रवादी काँग्रेस भविष्यात एनडीएमध्ये सहभागी होणार का? या शक्यतेबाबत कोणतीही अधिकृत घोषणा नसली तरी जयंत पाटील यांच्या अलीकडच्या भेटीगाठींमुळे या चर्चेला अभूतपूर्व बळ मिळाले आहे. काही राजकीय सूत्रांच्या मते, भविष्यातील संभाव्य सत्तासमीकरणात जयंत पाटील यांना महत्त्वाची जबाबदारी, अगदी अर्थखात्याचीही, दिली जाऊ शकते, अशी चर्चा रंगत आहे. आषाढीच्या वातावरणात भेटभेटी लागी जीवा, लागलीसे आस' हा अभंग राजकीय अर्थाने पुन्हा चर्चेत आला आहे. वर्षा बंगल्यावर झालेल्या या सलग भेटी केवळ योगायोग आहेत की महाराष्ट्राच्या राजकारणातील मोठ्या पुनर्रचनेची नांदी, याकडे आता संपूर्ण राज्याचे लक्ष लागले आहे. शरद पवारांच्या नेतृत्वासाठी ही मोठी कसोटी ठरणार का, याचे उत्तर पुढील काही दिवसांत स्पष्ट होण्याची शक्यता आहे.

'पार्थ' पत्रानंतर राष्ट्रवादीत खळबळ! तटकरे-पटेलांची फडणवीस भेट; निष्ठेवर प्रश्न की केवळ राजकीय समन्वय?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

राष्ट्रवादी काँग्रेस (अजित पवार गट) मध्ये अंतर्गत राजकारण पुन्हा एकदा चर्चेत आले आहे. खासदार पार्थ पवार यांना आगामी केंद्रीय मंत्रिमंडळात मंत्रीपद देण्याची शिफारस करणाऱ्या पत्रानंतर पक्षातील वातावरण ढवळून निघाल्याची चर्चा सुरू असतानाच, पक्षाचे ज्येष्ठ नेते प्रफुल्ल पटेल आणि प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरे यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची घेतलेली भेट अनेक राजकीय तर्क-वितर्कांना कारणीभूत ठरत आहे.

राजकीय वर्तुळात या भेटीचा संबंध पार्थ पवार यांच्या मंत्रीपदाच्या चर्चेशी जोडला जात असला, तरी याबाबत कोणतीही अधिकृत माहिती समोर आलेली नाही. त्यामुळे भेटीचे नेमके कारण अद्याप स्पष्ट झालेले नाही.

वादाची सुरुवात पक्षाचे प्रदेश उपाध्यक्ष उदयकुमार आहेर यांनी उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा पवार यांना लिहिलेल्या पत्रापासून झाली. १३ जुलै रोजी लिहिलेल्या या पत्रात पार्थ पवार यांना केंद्रीय मंत्रिमंडळात स्थान देण्याची जोरदार शिफारस करण्यात आली आहे. त्यांच्या तरुण नेतृत्वाचा, राष्ट्रीय स्तरावरील संवादकौशल्याचा, परदेशातील शिक्षणाचा आणि युवा मतदारांशी संवाद साधण्याच्या क्षमतेचा उल्लेख करत त्यांना मंत्रिपदाची संधी देण्याची मागणी करण्यात आली आहे.

याच पत्रात पार्थ पवार यांच्याविरोधात पक्षांतर्गत कारस्थान होत असल्याचा उल्लेख असल्याने पक्षातील काही ज्येष्ठ नेते नाराज झाल्याची चर्चा आहे. त्यानंतर प्रफुल्ल पटेल आणि सुनील तटकरे यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची भेट घेतल्याने या घडामोडींना अधिकच राजकीय रंग चढला आहे.

मात्र, या पार्श्वभूमीवर काही महत्त्वाचे प्रश्न उपस्थित होत आहेत. पक्षातील अंतर्गत नाराजी किंवा नेतृत्वाशी संबंधित विषयांवर चर्चा करण्यासाठी सत्ताधारी आघाडीतील वरिष्ठ नेत्यांची भेट घेण्याची गरज का भासली? या भेटीबाबत पक्षाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष, पक्ष नेतृत्व किंवा उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांना पूर्वकल्पना होती का? की ही नियमित प्रशासकीय अथवा राजकीय समन्वयाची बैठक होती?

या प्रश्नांची अधिकृत उत्तरे अद्याप मिळालेली नाहीत. त्यामुळे या भेटीच्या आधारे कोणताही ठोस निष्कर्ष काढणे योग्य ठरणार नाही.

२० दिवस उपोषण, अवयव निकामी होण्याचा इशारा तरीही सरकार शांत? सोनम वांगचुकांच्या जीवाची जबाबदारी कोणाची?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : नीट परीक्षा पेपरफुटी प्रकरणात केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याच्या मागणीसाठी सामाजिक कार्यकर्ते आणि शिक्षणतज्ज्ञ सोनम वांगचुक यांनी सुरू केलेल्या आमरण उपोषणाचा शुक्रवारी २० वा दिवस पूर्ण झाला. सलग २० दिवस अन्नत्याग केल्याने त्यांची प्रकृती अत्यंत चिंताजनक बनली असून, डॉक्टरांनी अवयव निकामी होण्याचा गंभीर इशारा दिला आहे. मात्र, या गंभीर परिस्थितीतही केंद्र सरकारकडून कोणतीही ठोस राजकीय पुढाकार दिसून न आल्याने सरकारच्या संवेदनशीलतेवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित होत आहे.

डॉक्टरांच्या माहितीनुसार, उपोषण सुरू झाल्यापासून वांगचुक यांचे ९ किलोपेक्षा अधिक वजन घटले असून त्यांचे सध्याचे वजन ५६.९ किलोवर आले आहे. शरीरातील ग्लुकोज आणि चरबीचा साठा संपल्याने आता शरीर ऊर्जेसाठी स्नायूंचा वापर करत आहे. त्यामुळे युरिक ॲसिडची पातळी वाढली असून स्नायू झपाट्याने कमजोर होत आहेत. योग्य वेळी वैद्यकीय हस्तक्षेप झाला नाही, तर महत्त्वाचे अवयव निकामी होण्याचा धोका असल्याचा स्पष्ट इशारा डॉक्टरांनी दिला आहे.

या पार्श्वभूमीवर दिल्ली उच्च न्यायालयानेही प्रशासनाला वांगचुक यांच्या प्रकृतीवर दररोज लक्ष ठेवण्याचे आणि प्रकृती खालावल्यास तातडीने उपचार करण्याचे निर्देश दिले आहेत. नागरिकाचा जीव सर्वोच्च असल्याचे स्पष्ट करत न्यायालयाने प्रशासनाला आवश्यक ती सर्व पावले उचलण्यास सांगितले आहे.

मात्र, डॉक्टरांच्या इशाऱ्यानंतरही वांगचुक आपल्या भूमिकेवर ठाम आहेत. त्यांनी व्हिडिओ संदेशाद्वारे २० जुलै रोजी प्रस्तावित संसद मोर्चात मोठ्या संख्येने सहभागी होण्याचे समर्थकांना आवाहन केले आहे. त्यांच्या आंदोलनाला विविध राजकीय पक्षांचे नेते, कलाकार आणि सामाजिक कार्यकर्त्यांचा पाठिंबा मिळत आहे. आम आदमी पक्षाचे नेते अरविंद केजरीवाल यांनी जंतर-मंतर येथे जाऊन त्यांची भेट घेतली, तर संगीतकार विशाल दादलानी, अभिनेत्री सोनाक्षी सिन्हा, लेखिका शोभा डे, मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे आणि इतर अनेकांनी त्यांच्या प्रकृतीबद्दल चिंता व्यक्त करत उपोषण मागे घेण्याचे आवाहन केले आहे. सुप्रीम कोर्ट बार असोसिएशननेही पत्राद्वारे त्यांच्या आरोग्याचा विचार करण्याची विनंती केली आहे.

दरम्यान, काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी केंद्र सरकारवर जोरदार टीका केली आहे. राहुल गांधींनी भेट घेतली का, हा प्रश्न विचारण्यापेक्षा पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अद्याप सोनम वांगचुक यांची भेट का घेतली नाही? शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांचा राजीनामा का घेतला नाही? असा सवाल त्यांनी उपस्थित केला.

याच पार्श्वभूमीवर अनेक प्रश्न उपस्थित होत आहेत. डॉक्टर अवयव निकामी होण्याचा इशारा देत असताना सरकार संवाद का साधत नाही? आंदोलनकर्त्याच्या जीवापेक्षा राजकीय भूमिका अधिक महत्त्वाची ठरत आहे का? न्यायालयाला हस्तक्षेप करावा लागतो, पण सरकारला पुढाकार घेण्याची गरज वाटत नाही का? लोकशाहीत आंदोलन करणाऱ्या नागरिकाचा जीव धोक्यात आल्यानंतरही सरकार मौन बाळगत असेल, तर त्या मौनाची राजकीय आणि नैतिक जबाबदारी कोण घेणार?

वरंधा घाटात दरडींचा धोका कायम; रस्त्याशेजारील मातीचे ढिगारे तातडीने हटवण्याची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

हिर्डोशी : भोर महाड मार्गावरील वरंधा घाट परिसरात ५ ते ७ जुलैला झालेल्या पावसात हिर्डोशी ते उंबर्डे दरम्यान २० हून अधिक दरडी कोसळल्या होत्या. दरडींचा राडारोडा रस्त्यावर आल्याने रस्ता बंद झाला होता. दरम्यान, प्रशासन व ठेकेदार यांनी तातडीने यंत्रणा लावून दरडी हटवून रस्ता तात्पुरत्या स्वरूपात एकेरी वाहतूकीस खुला केला. मात्र, ज्या ठिकाणी दरडी रस्त्यावर आल्या आहेत तेथे आज ही रस्त्याच्या बाजूला माती व राडारोड्याचे ढिगारे दिसून येत आहेत. हे ढिगारे पावसात पुन्हा रस्त्यावर येण्याची शक्यता असल्याने ती ठिकाणे धोकादायक झाली आहेत. त्यामुळे अशा धोकादायक ठिकाणी योग्य त्या उपाययोजना करण्याची मागणी होत आहे.

गेल्या आठ दिवसांपासून पावसाने विश्रांती घेतली आहे. मात्र,पुन्हा पाऊस सुरु झाल्यावर या रस्त्याशेजारील राडारोडा, ढिसूळ झालेला दरडींचा भाग पुन्हा रस्त्यावर येण्याची शक्यता आहे. रस्त्यावर आलेला राडारोडा हटवण्यापेक्षा सध्या पाऊस नसल्याने आत्ताच रस्त्याशेजारील मातीचे ढिगारे हटवून संभाव्य धोके टाळण्यासाठी योग्य त्या उपाययोजना करणे गरजेचे आहे. अन्यथा एखादा अनर्थ घडण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

भोर महाड मार्गावर गेल्या अनेक वर्षांपासून दरडी कोसळणे, रस्ता खचणे आदी कारणांमुळे सुरक्षिततेसाठी शासनाकडून रस्ता वाहतुकीस बंद केला जातो. यावर्षी रस्ता रुंदीकरण व काँक्रिटीकरणाचे काम सुरु असल्याने खोदकाम करण्यात आले. दहा दिवसांपुर्वी झालेल्या अतिवृष्टीत २० हून अधिक छोट्या मोठ्या दरडी कोसळून राडारोडा रस्त्यावर आला होता. त्यामुळे रस्ता पुर्णपणे बंद झाला होता. दरम्यान, काही वाहने व शंभराहून अधिक प्रवाशी घाटात अडकून पडले होते. स्थानिक गावातील नागरिकांचाही संपर्क तुटला होता. सुदैवाने जीवितहानी झाली नाही. रस्ता बंद होण्याची वेळ येऊ नये म्हणून तातडीने योग्य ती कार्यवाही करण्याची गरज आहे.

वरंधा घाट वाहतुकीस बंद करण्यात आला असला तरी अनेक वाहने या मार्गावरुन ये जा करतात. उंबर्डे, उंबर्डेवाडी, आशिंपी, शिळिंब, शिरगाव, वारवंड, कारुंगण सह दुर्गाडी, अभेपुरी आदी गावातील स्थानिकांना रहदारीसाठी हाच मार्ग आहे.

घाट बंद झाल्यावर यांचा संपर्क तुटतो. त्यामुळे तातडीने उपाययोजना करण्याची मागणी जोर धरू लागली आहे.

ई-२०मुळे कार बिघडली, ग्राहकाला नवी कार किंवा २०.५ लाख परत! मग सरकार अजूनही ई-२०चा आग्रह का?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

रायपूर । वृत्तसंस्था

ई-२० पेट्रोलच्या वापराबाबत सुरू असलेल्या वादाच्या पार्श्वभूमीवर रायपूर जिल्हा ग्राहक आयोगाने दिलेल्या ऐतिहासिक निर्णयाने केंद्र सरकारच्या इथेनॉल मिश्रित इंधन धोरणावर नवे प्रश्न उपस्थित केले आहेत. ई-२० पेट्रोलमुळे कारच्या इंजिनमध्ये गंभीर बिघाड झाल्याचा दावा ग्राह्य धरत आयोगाने वाहन उत्पादक कंपनीला ग्राहकाला ई-२० सुसंगत नवी कार देण्याचा, अन्यथा तब्बल २०.५० लाख परत करण्याचा आदेश दिला आहे. अशा स्वरूपातील हा देशातील पहिलाच महत्त्वाचा निर्णय मानला जात आहे.

ग्राहक आयोगाने स्पष्ट केले की, पेट्रोलमध्ये किती इथेनॉल मिश्रित आहे यावर ग्राहकाचे नियंत्रण नसते. त्यामुळे इंजिनचे नुकसान झाल्यास त्याची जबाबदारी ग्राहकावर टाकता येणार नाही. कंपनीने ग्राहकाला योग्य माहिती न देता जबाबदारी झटकण्याचा प्रयत्न केला, असे निरीक्षण नोंदवत आयोगाने कंपनी आणि डीलरला दोषी ठरवले.

या प्रकरणात रायपूर येथील किडनी रोगतज्ज्ञ डॉ. प्रेमराज देवता यांनी जून २०२४ मध्ये महागडी कार खरेदी केली होती. सुरुवातीपासूनच इंजिनमध्ये बिघाड होत राहिल्याने त्यांनी सर्व्हिस सेंटरशी संपर्क साधला. मात्र, कंपनीने वॉरंटीअंतर्गत दुरुस्ती नाकारत तब्बल ५.३० लाखांचे दुरुस्तीचे अंदाजपत्रक दिले. कंपनीचा दावा होता की, इथेनॉल मिश्रित पेट्रोलमुळे इंजिन खराब झाले असून त्यासाठी कंपनी जबाबदार नाही. मात्र, ग्राहक आयोगाने हा युक्तिवाद फेटाळून लावत कंपनीला ४५ दिवसांत ई-२० सुसंगत नवी कार देण्याचा किंवा मूळ किंमत, आरटीओ आणि विमा खर्च मिळून २०,५०,४९४ परत करण्याचा आदेश दिला. त्यासोबतच ७ टक्के व्याज, मानसिक त्रासापोटी १ लाख आणि न्यायालयीन खर्चासाठी

१० हजार देण्याचेही निर्देश दिले.

हा निर्णय केवळ एका ग्राहकाच्या न्यायापुरता मर्यादित नाही; तो ई-२० धोरणाच्या अंमलबजावणीबाबत अनेक गंभीर प्रश्न उपस्थित करतो.

सर्वात मोठा प्रश्न म्हणजे, जर ई-२० पेट्रोलशी संबंधित वाहनांच्या सुसंगततेवर अजूनही वाद आहेत, तर सरकार देशभरात त्याचा वापर वेगाने वाढवण्याचा आग्रह का धरत आहे? अनेक जुन्या वाहनांचे इंजिन ई-२० साठी पूर्णपणे तयार नसल्याचे तज्ज्ञांकडून वेळोवेळी सांगितले जाते.

अशा परिस्थितीत वाहनधारकांचे संभाव्य नुकसान भरून काढण्याची जबाबदारी कोणाची? सरकारचे म्हणणे आहे की, इथेनॉल मिश्रित इंधनामुळे इंधन आयात कमी होईल, प्रदूषणात घट होईल आणि ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना फायदा होईल. मात्र,

दुसरीकडे वाहनधारकांना इंजिन बिघाड, वॉरंटी वाद आणि मोठ्या दुरुस्ती खर्चाचा सामना करावा लागत असेल, तर या धोरणाचा आर्थिक भार सामान्य नागरिकांवर टाकला जात आहे का, असा सवाल उपस्थित होत आहे.

रायपूर ग्राहक आयोगाचा हा निर्णय वाहन उत्पादक कंपन्यांसाठी इशारा असला, तरी तो सरकारसाठीही एक धोरणात्मक संदेश मानला जात आहे. ई-२०चा प्रसार करण्यापूर्वी सर्व वाहनांची सुसंगतता, ग्राहकांचे संरक्षण आणि नुकसानभरपाईची स्पष्ट यंत्रणा उभी न करता नागरिकांना या इंधनाकडे वळवणे कितपत योग्य आहे? या प्रश्नाचे उत्तर आता सरकारला

संपादकीय

कर्जावर चालणारा मध्यमवर्ग, थांबलेली रोजगारनिर्मिती आणि सरकारची विकासकथा; आकडे वेगळे वास्तव सांगत आहेत का?

एकेकाळी आधी बचत, मग खर्च हे भारतीय मध्यमवर्गाचे आर्थिक तत्त्वज्ञान होते. आज परिस्थिती उलटी झाली आहे. आधी कर्ज, मग खर्च हीच अनेक कुटुंबांची जीवनशैली बनत चालली आहे. ही केवळ आर्थिक सवय बदलल्याची गोष्ट नाही; ती देशाच्या अर्थव्यवस्थेसाठी आणि सामाजिक स्थैर्यासाठी गंभीर इशारा आहे. मार्सेलम इन्व्हेस्टमेंट मॅनेजर्सचे संस्थापक सौरभ मुखर्जी यांनी मांडलेल्या विश्लेषणानुसार, भारतातील घरगुती कर्जाचे उत्पन्नाशी असलेले प्रमाण ३२ टक्क्यांपर्यंत पोहोचले आहे. अनेक कर्जबाजारी कुटुंबांच्या मासिक उत्पन्नातील जवळपास ४० टक्के रक्कम केवळ ईएमआय भरण्यात खर्च होत आहे. त्याचवेळी, वैयक्तिक कर्जांचा मोठा हिस्सा जीवनशैली, पर्यटन आणि उपभोगासाठी घेतला जात असल्याचेही चित्र समोर येत आहे.

मात्र या चर्चेचा सर्वात महत्त्वाचा भाग म्हणजे रोजगार.

जर रोजगार वाढत असेल, उत्पन्न सातत्याने वाढत असेल आणि अर्थव्यवस्था सर्व स्तरांवर संधी निर्माण करत असेल, तर कर्जाचा भार काही प्रमाणात पेलता येतो. पण रोजगारनिर्मितीच मंदावली, स्थिर नोकऱ्या कमी झाल्या आणि नव्या पदवीधरांसाठी संधी आटल्या, तर कर्ज हे विकासाचे साधन न राहता आर्थिक सापळा बनते.

याच ठिकाणी सरकारसमोर काही मूलभूत प्रश्न उभे राहतात.

देशातील लाखो तरुणांना स्थिर आणि गुणवत्तापूर्ण रोजगार मिळत नसेल, तर विकासाचे मोजमाप नेमके कोणत्या निकषांवर केले जात आहे?

जर मध्यमवर्गाचा मोठा हिस्सा आपल्या उत्पन्नाचा मोठा भाग ईएमआयमध्ये खर्च करत असेल, तर त्यांची क्रयशक्ती वाढल्याचा दावा कितपत वास्तववादी आहे?

जर शिक्षण पूर्ण करूनही लाखो तरुण स्पर्धा परीक्षांच्या चक्रात वर्षानुवर्षे अडकून राहत असतील, तर देशाची रोजगारनीती अपेक्षित परिणाम देत आहे का?

अर्थात, या समस्येची सर्व जबाबदारी सरकारवर टाकणेही योग्य ठरणार नाही. सोशल मीडियावर दिसणारी दिखाऊ जीवनशैली, सहज उपलब्ध होणारी कर्जव्यवस्था आणि वाढता उपभोगवाद यांचाही या संकटात मोठा वाटा आहे. आर्थिक साक्षरतेचा अभाव अनेक कुटुंबांना अनावश्यक कर्जाच्या विळख्यात ढकलत आहे.

परंतु रोजगारनिर्मिती, कौशल्यविकास, उद्योगधोरण, वित्तीय स्थैर्य आणि ग्राहक संरक्षण ही सरकारची मूलभूत जबाबदारी आहे. त्यामुळे या प्रश्नांकडे केवळ वैयक्तिक आर्थिक शिस्तीचा विषय म्हणून पाहून चालणार नाही.

आज देशात मोठ्या पायाभूत सुविधा उभ्या राहत आहेत, डिजिटल व्यवहार वाढत आहेत आणि अर्थव्यवस्था जगातील आघाडीच्या अर्थव्यवस्थांपैकी एक बनण्याचे लक्ष्य ठेवत आहे. पण जर या विकासाचा पाया असलेला मध्यमवर्गच वाढत्या कर्जाखाली दबत असेल आणि तरुणांना रोजगारासाठी अनिश्चिततेचा सामना करावा लागत असेल, तर विकासाचा लाभ समाजाच्या तळागाळापर्यंत खरोखर पोहोचत आहे का, हा प्रश्न विचारणे लोकशाहीत चुकीचे ठरू शकत नाही.

सरकारने या विषयावर अधिकृत आणि पारदर्शक आकडेवारीसह उत्तर देणे गरजेचे आहे. दरवर्षी किती गुणवत्तापूर्ण नोकऱ्या निर्माण झाल्या? मध्यमवर्गाचे कर्ज का वाढत आहे? आर्थिक वाढीचा प्रत्यक्ष लाभ कोणाला मिळत आहे? या प्रश्नांची स्पष्ट उत्तरे जनतेला मिळाली, तरच विकासाच्या दाव्यांवर विश्वास अधिक दृढ होईल.

कारण समृद्ध राष्ट्राची ओळख केवळ वाढत्या जीडीपीने होत नाही; ती आर्थिकदृष्ट्या सक्षम, रोजगारसंपन्न आणि कर्जाच्या ओझ्याखाली न दबलेल्या मध्यमवर्गाने ठरते. लोकशाहीत सरकारच्या धोरणांवर तथ्यांच्या आधारे प्रश्न विचारणे हे विरोध नव्हे, तर उत्तरदायित्वाची अपेक्षा आहे.

मोशी दुर्घटनेवर इंटक आक्रमक; आयुक्त डॉ. सूर्यवंशी यांच्या बडतर्फीची मागणी

मृतांच्या कुटुंबीयांना नोकरी व नागपूरप्रमाणे भरपाईची मागणी

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**

पिंपरी : मोशी येथील कचरा डेपो दुर्घटनेत नऊ कामगारांचा मृत्यू झाल्यानंतर या प्रकरणावरून राजकीय आणि कामगार संघटनांचे आरोप-प्रत्यारोप तीव्र झाले आहेत. इंटक महाराष्ट्र प्रदेशाध्यक्ष कैलास कदम यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना पत्र पाठवून पिंपरी-चिंचवड महापालिका आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांना बडतर्फ करण्याची तसेच मृत कामगारांच्या कुटुंबीयांना कायमस्वरूपी नोकरी आणि नागपूर दारुगोळा कारखाना दुर्घटनेप्रमाणे नुकसानभरपाई देण्याची मागणी केली आहे.

कदम यांनी पत्रात म्हटले आहे की, मोशी दुर्घटनेनंतर बचावकार्यात आयुक्त डॉ. सूर्यवंशी अपयशी ठरले. दुर्घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेऊन तातडीने अत्याधुनिक यंत्रसामग्री आणि पुरेसे मनुष्यबळ तैनात करणे आवश्यक होते. मात्र, अपुऱ्या संसाधनांमुळे बचावकार्य प्रभावीपणे झाले नाही आणि ढिगाऱ्याखाली अडकलेल्या नऊ कामगारांचा जीव गेला, असा आरोप त्यांनी केला आहे.

कदम यांनी या प्रकरणाची गंभीर दखल न्यायालयानेही घेतल्याचा उल्लेख करत, या दुर्घटनेतील जबाबदारी निश्चित करून संबंधितांवर कठोर कारवाई करण्याची मागणी केली आहे.

'नागपूरला ८२ लाख, मोशीला फक्त ५ लाख का?'

पत्रात नागपूर येथील दारुगोळा कारखाना दुर्घटनेचा संदर्भ देत, तेथील मृत कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबीयांना ८२ लाख रुपये, तर जखमींना २५ लाख रुपयांची मदत जाहीर करण्यात आली होती.

मात्र, मोशी दुर्घटनेतील मृत कामगारांच्या कुटुंबीयांसाठी केवळ ५ लाख रुपयांची मदत जाहीर करण्यात आल्याने हा अन्यायकारक आणि दुजाभाव करणारा निर्णय असल्याचा आरोप कदम यांनी केला आहे.

प्रत्येक मृत कामगाराच्या एका वारसाला महापालिकेत कायमस्वरूपी नोकरी देण्याचीही त्यांनी मागणी केली.

दरम्यान, या मागण्यांवर महापालिका प्रशासन किंवा आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांची अधिकृत प्रतिक्रिया अद्याप समोर आलेली नाही. त्यामुळे या आरोपांवर प्रशासन काय भूमिका घेते आणि चौकशी समितीचा अहवाल काय निष्कर्ष मांडतो, याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे. .

चौकशी समितीसमोर उपस्थित केले गंभीर प्रश्न

कदम यांनी चौकशी समितीने खालील मुद्द्यांचाही सखोल तपास करावा, अशी मागणी केली आहे.

- एका तळमजल्याची परवानगी असताना तीन मजली इमारत कशी उभारली गेली?
- पर्यावरण परवान्याची मुदत संपल्यानंतरही प्रकल्प सुरू का ठेवण्यात आला?
- मुदतबाह्य प्रकल्प सुरू ठेवण्यास जबाबदार अधिकारी कोण?
- महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाची भूमिका काय होती?
- कामगारांना आवश्यक सुरक्षा साधने, आरोग्य व वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध होत्या का?
- फॅक्टरी निरीक्षक आणि कामगार विभागाच्या पाहणी अहवालांचे काय झाले?
- कामगारांच्या वेतनातून भविष्य निर्वाह निधी (झत्र), ग्रॅज्युइटी आणि गट विम्याची कपात होत होती का?

या सर्व बाबींची वस्तुस्थिती नागरिकांसमोर यावी यासाठी संपूर्ण प्रकल्पाची श्वेतपत्रिका प्रसिद्ध करावी, अशीही मागणी इंटकच्या वतीने करण्यात आली आहे.

भूमकर चौकात 'नो पार्किंग' कारवाईवर पक्षपातीपणाचा आरोप; वाहतूक पोलिसांच्या भूमिकेवर नागरिकांचा सवाल

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवडमधील वाकड येथील भूमकर चौकात 'नो पार्किंग' कारवाईवरून वाहनचालकांमध्ये तीव्र नाराजी व्यक्त होत आहे. रस्त्यावरील वाहतूक नियमांची अंमलबजावणी निवडक वाहनांवरच केली जात असल्याचा आरोप नागरिकांनी केला असून, या प्रकरणाची वरिष्ठ अधिकाऱ्यांकडून चौकशी करण्याची मागणी जोर धरत आहे.

स्थानिक नागरिकांच्या म्हणण्यानुसार, डिकॅथलॉन (व्हिजन वन मॉल) शेजारील फूड मॉल परिसरात रस्त्याच्या दोन्ही बाजूंना सुमारे २०० मीटरपर्यंत 'नो पार्किंग' क्षेत्र घोषित करण्यात आले आहे. मात्र, वाहतूक पोलीस केवळ पहिल्या १०० मीटरमधील वाहनांवर दंडात्मक कारवाई करतात, तर उर्वरित भागात उभी असलेली वाहने दुर्लक्षित केली जात असल्याचा दावा वाहनचालकांनी केला आहे.

यामुळे वाहतूक नियमांच्या अंमलबजावणीत दुहेरी निकष लावले जात असल्याचा आरोप होत आहे. नियम सर्वांसाठी समान असताना काही वाहनांवरच कारवाई आणि इतरांकडे दुर्लक्ष का, असा सवाल नागरिक उपस्थित करत आहेत. याशिवाय, या निवडक कारवाईमागे स्थानिक व्यावसायिक आणि संबंधित यंत्रणांमध्ये कथित आर्थिक हितसंबंध असू शकतात, अशी शंका काही नागरिकांनी व्यक्त केली आहे. मात्र, या आरोपांना अद्याप कोणताही अधिकृत पुरावा समोर आलेला नाही आणि संबंधित अधिकाऱ्यांनीही यावर प्रतिक्रिया दिलेली नाही. नागरिकांचे म्हणणे आहे की, प्रत्यक्षात लावण्यात आलेले 'नो पार्किंग'चे फलक आणि प्रत्यक्षात होणारी कारवाई यामध्ये विसंगती दिसून येत आहे. त्यामुळे संपूर्ण २०० मीटर परिसरात नियमांची समान अंमलबजावणी करावी किंवा वाहतूक व्यवस्थेबाबत स्पष्ट सूचना देण्यात याव्यात, अशी मागणी होत आहे. या पार्श्वभूमीवर वाकड परिसरातील वाहनचालक आणि रहिवाशांनी वरिष्ठ पोलीस अधिकाऱ्यांनी या प्रकरणाची तातडीने चौकशी करून वस्तुस्थिती स्पष्ट करावी, तसेच वाहतूक नियमांची अंमलबजावणी निष्पक्ष, समान आणि पारदर्शक पद्धतीने होत असल्याची खात्री करावी, अशी मागणी केली आहे.

दरम्यान, या प्रकरणातील पक्षपाती कारवाई आणि आर्थिक हितसंबंधांबाबतचे आरोप हे नागरिकांकडून करण्यात आलेले असून, त्यावर वाहतूक विभागाची अधिकृत भूमिका अद्याप समोर आलेली नाही.

'स्मार्ट सिटी'चा दावा, पण रुग्णालयात ऑनलाइन बिल भरण्याची सुविधा नाही; रवींद्र ओव्हाळ यांचा महापालिकेला सवाल

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**

पिंपरी-चिंचवड : स्मार्ट सिटी, ई-गव्हर्नन्स आणि डिजिटल प्रशासनाचा दावा करणाऱ्या पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या रुग्णालयांमध्ये अद्यापही ऑनलाइन बिल भरण्याची सुविधा उपलब्ध नसल्याने रुग्ण आणि त्यांच्या नातेवाईकांना मनस्ताप सहन करावा लागत असल्याचा आरोप राष्ट्रवादी काँग्रेस (झोपडपट्टी सेल) शहराध्यक्ष रवींद्र ओव्हाळ यांनी केला आहे.

यशवंतराव चव्हाण (वायसीएम) रुग्णालयासह महापालिकेच्या सर्व रुग्णालये आणि ओपीडीमध्ये ऑनलाइन पेमेंट सुविधा तातडीने सुरू करावी, अशी मागणी त्यांनी आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी आणि महापौर रवी लांडगे यांच्याकडे पत्राद्वे केली आहे.

ओव्हाळ यांनी सांगितले की, दोन दिवसांपूर्वी वायसीएम रुग्णालयात केस पेपर काढताना सुट्ट्या पैशांवरून एका ज्येष्ठ नागरिकाचा कर्मचाऱ्याशी वाद झाल्याचा व्हिडिओ सोशल मीडियावर व्हायरल झाला. या घटनेमुळे रोख व्यवहारातील अडचणी आणि नागरिकांना दिल्या जाणाऱ्या वागणुकीवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित झाले आहे. त्यांच्या मते, रुग्णालयांमधील केस पेपर आणि बिल वसुलीची जबाबदारी अनेक ठिकाणी कंत्राटी कर्मचाऱ्यांकडे असून, त्यांच्यावर प्रभावी नियंत्रण नसल्याने नागरिकांशी वारंवार वाद होत असल्याच्या तक्रारी आहेत.

रवींद्र ओव्हाळ यांनी प्रश्न उपस्थित केला की, पीएमपीएमएल, मेट्रो, मालमत्ता कर तसेच केंद्र व राज्य सरकारच्या विविध सेवांसाठी ऑनलाइन पेमेंटची सुविधा उपलब्ध असताना, महापालिकेच्या अत्यावश्यक आरोग्य सेवांमध्ये ही सुविधा अद्याप का उपलब्ध नाही?

त्यांनी महापालिकेकडे पुढील मागण्या केल्या आहेत:

- वायसीएमसह सर्व महापालिका रुग्णालयांमध्ये ऑनलाइन बिल भरण्याची सुविधा सुरू करावी.
- ओपीडी केस पेपर शुल्कासाठीही डिजिटल पेमेंटची सुविधा उपलब्ध करावी.
- रोख व्यवहारांवरील अवलंबित्व कमी करून रुग्णांना सुलभ, पारदर्शक आणि कॅशलेस सेवा द्यावी.
- कंत्राटी कर्मचाऱ्यांच्या कामकाजावर प्रभावी नियंत्रण ठेवून नागरिकांशी गैरवर्तनाच्या तक्रारी रोखाव्यात.

महापालिका प्रशासनाने ही सुविधा तातडीने उपलब्ध करून न दिल्यास आंदोलन छेडण्यात येईल, असा इशाराही रवींद्र ओव्हाळ यांनी दिला आहे. त्यांच्या मागणीमुळे शहरातील महापालिका रुग्णालयांतील डिजिटल सेवांच्या उपलब्धतेचा प्रश्न पुन्हा एकदा चर्चेत आला आहे.

पवना नदीवरील पुलाचे कठडे वाहून गेले; अपघाताची वाट पाहतेय महापालिका? डांगे चौक मार्गावरील पूल बनला 'मृत्यूचा सापळा'

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**

पिंपरी : जुलै २०२६ मधील मुसळधार पावसामुळे पवना नदीला आलेल्या पुरात चिंचवड येथील डांगे चौकाकडे जाणाऱ्या अत्यंत वर्दळीच्या पुलाचे लोखंडी संरक्षक कठडे आणि सुरक्षेची जाळी वाहून गेली. मात्र, घटना घडून अनेक दिवस उलटल्यानंतरही पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेकडून दुरुस्ती करण्यात आलेली नसल्याने नागरिकांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे.

दररोज हजारो नागरिक, औद्योगिक कामगार, विद्यार्थी, पीएमपीएमएल बस आणि जड मालवाहू वाहने या पुलावरून प्रवास करतात. अशा परिस्थितीत पुलाच्या एका बाजूला संरक्षक कठडे नसल्याने, विशेषतः रात्रीच्या वेळी किंवा मुसळधार पावसात, गंभीर अपघात होण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

स्थानिक नागरिकांच्या म्हणण्यानुसार, पुलाची सद्यस्थिती अत्यंत धोकादायक असून कोणतेही वाहन नियंत्रण सुटल्यास थेट नदीपात्रात कोसळण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे हा पूल आता मृत्यूचा सापळा बनल्याची भावना परिसरातील नागरिकांनी व्यक्त केली आहे.

या पार्श्वभूमीवर नागरिकांनी महापालिकेकडे तातडीने पुढील उपाययोजनांची मागणी केली आहे:

- पुलावरील तुटलेले लोखंडी संरक्षक कठडे आणि सुरक्षेची जाळी तात्काळ पूर्ववत बसवावी.
- दुरुस्ती पूर्ण होईपर्यंत बॅरिकेड्स, परावर्तित (रिफ्लेक्टिव्ह) इशारा फलक आणि पुरेशी प्रकाशव्यवस्था करावी.
- नदीपात्रातील अनधिकृत भराव काढून पाण्याचा नैसर्गिक प्रवाह सुरळीत करावा.
- या हलगर्जीपणासाठी जबाबदार अधिकाऱ्यांची चौकशी करून आवश्यक कारवाई करावी.

नागरिकांचा सवाल आहे की, मोठी दुर्घटना घडल्यानंतरच प्रशासन जागे होणार का? सार्वजनिक सुरक्षेशी संबंधित अशा बाबींमध्ये तातडीने उपाययोजना करणे ही महापालिकेची प्राथमिक जबाबदारी आहे. त्यामुळे कोणतीही जीवितहानी होण्यापूर्वी प्रशासनाने त्वरित दखल घेऊन पुलाची सुरक्षितता सुनिश्चित करावी, अशी मागणी जोर धरत आहे.

सांगवीत घरगड्यानेच घातला २ लाख २२ हजारांचा दरोडा; राहत्या घरातून दागिने आणि रोकड लंपास

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**

पिंपरी-चिंचवड : सांगवी पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील पिंपळे सौदागर भागात एका केअर टेकर (घरगड्याने) विश्वासघात करत मालकाच्या घरातून तब्बल २ लाख २२ हजार रुपयांचे सोन्याचे दागिने आणि रोख रक्कम चोरून नेल्याची धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, पिंपळे सौदागर येथील 'डॅफोडिल्स हौसिंग सोसायटी'मध्ये राहणाऱ्या फिर्यादी महिलेच्या आई-वडिलांच्या घरात हा प्रकार घडला. मार्च २०२६ पासून १६ जुलै २०२६ दरम्यान, घरात केअर टेकर म्हणून काम करणाऱ्या पारस यादव (वय ३० वर्ष, रा. रहाटणी, पुणे) याने फिर्यादीच्या संमतीशिवाय, लबाडीने स्वतःच्या आर्थिक फायद्यासाठी सोन्याचे दागिने आणि रोकड चोरून नेली. याप्रकरणी सांगवी पोलीस ठाण्यात बी. एन. एस. कलम ३०६ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला असून आरोपी पारस यादव याला पोलिसांनी अटक केली आहे. महिला पोलीस उपनिरीक्षक पाटील या गुन्ह्याचा पुढील तपास करत आहेत.

शिरगाव पोलिसांची जुगार अड्ड्यावर मोठी कारवाई; कुसगावमध्ये ९ जणांना रंगेहात पकडले

मावळ/शिरगाव: मावळ तालुक्यातील कुसगाव गावठाण येथील 'एकता मित्र मंडळाच्या' पत्त्याच्या शेडमध्ये सुरू असलेल्या बेकायदेशीर जुगार अड्ड्यावर शिरगाव पोलिसांनी छापा टाकला. या कारवाईत पोलिसांनी जुगार खेळणाऱ्या ९ जणांना ताब्यात घेतले असून त्यांच्याकडून रोख रक्कम आणि जुगाराचे साहित्य जप्त केले आहे.

अँटी एक्सटॉर्शन सेलचे (खंडणी विरोधी पथक) पोलीस अंमलदार संदीप प्रकाश गंगावणे यांनी याप्रकरणी शिरगाव पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे. १६ जुलै रोजी पहाटे ३:२४ वाजण्याच्या सुमारास ही कारवाई करण्यात आली.

अटक करण्यात आलेल्या आरोपींची नावे:

१) आकाश दत्तात्रय केदारी (वय २९)
२) माधव रामभाऊ केदारी (वय ५०)
३) अतुल प्रताप जाधव (वय ३९)
४) आकाश अंकुश केदारी (वय ३३)
५) दत्तात्रय दामु केदारी (वय ४५)
६) गणेश बबन कावडे (वय ३६)
७) महेश अंकुश केदारी (वय २९)
८) केतन विजय तनपुरे (वय ३२)
९) सोमनाथ अंकुश केदारी (वय ४२)
(सर्व रा. कुसगाव, ता. मावळ, जि. पुणे).

आरोपी हे स्वतःच्या आर्थिक फायद्यासाठी 'फ्लॅश' नावाचा जुगार पैशाची पैज लावून खेळत असताना सापडले. त्यांच्याकडून ३,४७०/- रुपये रोकड आणि जुगाराचे साहित्य जप्त करण्यात आले आहे. सहाय्यक पोलीस फौजदार भुजबळ या गुन्ह्याचा पुढील तपास करत आहेत.

देहूरोड-देहू रस्त्यावर भीषण अपघात; डंपरच्या धडकेत दोन २० वर्षीय तरुणांचा मृत्यू

देहूरोड: देहूरोड ते देहू जाणाऱ्या रस्त्यावरील परंडवाल चौक (ता. हवेली) येथे गुरुवारी (१६ जुलै) दुपारी एक भीषण अपघाताची घटना घडली. भरधाव वेगाने जाणाऱ्या एका अशोक लेलँड डंपरने (ट्रक) दुचाकीला मागून जोरात धडक दिल्यामुळे दुचाकीवरील दोन २० वर्षीय तरुणांचा जागीच दुर्दैवी मृत्यू झाला.

ओम मनोहर विधाते (वय २० वर्ष) आणि प्रेम महेश शेवाळे (वय २० वर्ष, दोन्ही रा. अभंगनगर, गाथा मंदिर जवळ, देहूगाव) अशी अपघातात मृत्यू झालेल्या तरुणांची नावे आहेत. ओमचे वडील मनोहर शाम विधाते (वय ४८) यांनी याप्रकरणी देहूरोड पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, ओम आणि प्रेम हे दोघे त्यांच्या ॲक्टिव्हा दुचाकीवरून (क्र. चक १४ घङ २६६६) चालले होते. दरम्यान, पाठीमागून आलेल्या अशोक लेलँड ट्रकने (क्र. चक १२ डढ ७०७२) वाहतुकीच्या नियमांकडे दुर्लक्ष करत, हलगर्जीपणाने दुचाकीला जोरात धडक दिली. याप्रकरणी ट्रक चालक बाळू विश्वनाथ बव्हळे (वय ३० वर्ष, रा. करंज खेडा, जि. छत्रपती संभाजीनगर) याला अटक करण्यात आली आहे. पोलीस उपनिरीक्षक वाघमारे या प्रकरणाचा तपास करत आहेत.

सांगवीत घरगड्यानेच घातला २ लाख २२ हजारांचा दरोडा; राहत्या घरातून दागिने आणि रोकड लंपास

पिंपरी-चिंचवड:

सांगवी पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील पिंपळे सौदागर भागात एका केअर टेकर (घरगड्याने) विश्वासघात करत मालकाच्या घरातून तब्बल २ लाख २२ हजार रुपयांचे सोन्याचे दागिने आणि रोख रक्कम चोरून नेल्याची धक्कादायक घटना उघडकीस आली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, पिंपळे सौदागर येथील 'डॅफोडिल्स हौसिंग सोसायटी'मध्ये राहणाऱ्या फिर्यादी महिलेच्या आई-वडिलांच्या घरात हा प्रकार घडला. मार्च २०२६ पासून १६ जुलै २०२६ दरम्यान, घरात केअर टेकर म्हणून काम करणाऱ्या पारस यादव (वय ३० वर्ष, रा. रहाटणी, पुणे) याने फिर्यादीच्या संमतीशिवाय, लबाडीने स्वतःच्या आर्थिक फायद्यासाठी सोन्याचे दागिने आणि रोकड चोरून नेली. याप्रकरणी सांगवी पोलीस ठाण्यात बी. एन. एस. कलम ३०६ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला असून आरोपी पारस यादव याला पोलिसांनी अटक केली आहे. महिला पोलीस उपनिरीक्षक पाटील या गुन्ह्याचा पुढील तपास करत आहेत. पिंपरी-चिंचवड सायबर सेलची मोठी कारवाई!

३४ लाखांचे संशयास्पद व्यवहार करणारे बँक खाते उघडकीस; ७ नागरिकांची फसवणूक करणारा सायबर भामटा अटकेत

चिंचवड/सायबर:

पिंपरी-चिंचवड सायबर पोलीस ठाण्याने ऑनलाईन आर्थिक फसवणूक करणाऱ्या टोळीचा पर्दाफाश केला असून, बँक खात्याचा गैरवापर करून देशपातळीवर सायबर गुन्हे करणाऱ्या एका आरोपीला बेड्या ठोकल्या आहेत.

अटक आरोपीचे नाव:

राहुल रामा राठोड (वय २८ वर्ष, धंदा-व्यवसाय, रा. स.नं. ३२, काड सिद्धेश्वर नगर, वाल्हेकरवाडी रोड, चिंचवड, पुणे).

काय आहे नेमके प्रकरण?

सायबर पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, १ जानेवारी २०२६ ते १३ जुलै २०२६ दरम्यान हा प्रकार उघडकीस आला. आरोपी राहुल राठोड याने स्वतःच्या नावे बँक ऑफ महाराष्ट्र (इरपङ्म जष चरहरॲरीहींॲर) मध्ये ६०१४५७७५८४२८ या क्रमांकाचे बँक खाते उघडले होते. या खात्याचा वापर त्याने स्वतः आणि त्याच्या इतर साथीदारांशी संगनमत करून सायबर गुन्ह्यातील फसवणुकीचे पैसे ट्रान्सफर करण्यासाठी केला.

३४ लाखांचे व्यवहार; ७ गुन्हे उघडकीस:

तपासात असे निष्पन्न झाले आहे की, आरोपीने या बँक खात्याचा वापर 'ग्रुप अकाउंट' सारखा करून त्यावर तब्बल ३४,३७,८१५/- रुपये (३४ लाख ३७ हजार ८१५ रुपये) एवढ्या मोठ्या रकमेचे बेकायदेशीर आर्थिक व्यवहार केले. इतकेच नव्हे तर, भारतातील वेगवेगळ्या राज्यांतील एकूण ०७ नागरिकांची ऑनलाईन फसवणूक करून त्या नागरिकांकडून तब्बल ३०,३७३/- रुपये याच खात्यावर जमा करून घेतल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे.

याप्रकरणी सायबर पोलीस ठाण्याचे पोलीस हवादार समीर बाळासाहेब घाडगे यांनी फिर्याद दिली असून आरोपीविरुद्ध भारतीय न्याय संहिता (इछड) कलम ११२(२), ६१(२), ३१८(४), ३(५) नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. महिला पोलीस उपनिरीक्षक सोनटक्के या गुन्ह्याचा पुढील सखोल तपास करत आहेत.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) I **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

लोणीतील साकव पूल की अपघाताला निमंत्रण? माहिती फलक गायब, संरक्षक कठडेही नाहीत; ठेकेदार मोकाट, प्रशासन मौनात!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : आंबेगाव तालुक्यातील लोणी गावाजवळ ओढ्यावर उभारण्यात आलेल्या साकव पुलाच्या कामावर गंभीर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. तब्बल वर्षभरापासून काम सुरू असतानाही पुलावर कामाचा अनिवार्य माहिती फलक नसल्याने आणि संरक्षक कठडे बसविण्यात आलेले नसल्याने नागरिकांच्या सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे. या प्रकारामुळे ठेकेदारांच्या मनमानीला प्रशासनाचे अभय आहे का, असा सवाल आता उपस्थित केला जात आहे.

कोणत्या विभागाकडून, कोणत्या निधीतून आणि कोणत्या योजनेअंतर्गत हा पूल उभारला जात आहे? कामाची मंजूर किंमत किती? कामाची मुदत काय? काम पूर्ण झाले आहे की अद्याप सुरू आहे? या कोणत्याही बाबींची माहिती नागरिकांना उपलब्ध नाही. सार्वजनिक निधीतून होणाऱ्या विकासकामांमध्ये पारदर्शकता अपेक्षित असताना माहिती फलकच नसल्याने संपूर्ण प्रक्रियेवर संशय व्यक्त केला जात आहे.

याहून गंभीर बाब म्हणजे पुलावर अद्याप संरक्षक कठडे बसविण्यात आलेले नाहीत. हा मार्ग पुढे बेल्हा-जेजुरी महामार्गाला जोडला जात असल्याने रांजणगाव, कारेगाव, सणसवाडी औद्योगिक वसाहतींकडे जाणारी अवजड वाहने तसेच स्थानिक नागरिकांची मोठ्या प्रमाणावर वाहतूक या पुलावरून सुरू असते. पुलाची उंची लक्षात घेता, एखादे वाहन घसरल्यास किंवा चालकाचा क्षणभर ताबा सुटल्यास मोठी दुर्घटना घडण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. अपघात झाल्यानंतरच प्रशासन जागे होणार का, असा संतप्त सवाल नागरिक उपस्थित करत आहेत.

लोणी गाव जारकरवाडी-पारगाव जिल्हा परिषद गटात येत असून या गटाचे प्रतिनिधित्व जिल्हा परिषद उपाध्यक्ष विवेक वळसे पाटील करतात. मात्र, गटातील विविध विकासकामांमध्ये ठेकेदारांकडून मनमानी होत असल्याच्या तक्रारी सातत्याने समोर येत असल्याची चर्चा स्थानिक पातळीवर आहे. त्यामुळे संबंधित कामांचा दर्जा, कामाची गती आणि सुरक्षेच्या उपाययोजनांची स्वतंत्र चौकशी करण्याची मागणी होत आहे.

स्थानिक नागरिकांचा आरोप आहे की, संबंधित ठेकेदारांकडे माहिती विचारल्यानंतर समाधानकारक उत्तरे मिळत नाहीत. नागरिकांच्या सूचनांकडेही दुर्लक्ष केले जात असून सार्वजनिक कामांमध्ये उत्तरदायित्व आणि पारदर्शकतेचा अभाव स्पष्टपणे दिसून येत आहे.

आता सार्वजनिक बांधकाम विभाग किंवा संबंधित यंत्रणेने या पुलाची तातडीने पाहणी करून माहिती फलक त्वरित उभारावा, संरक्षक कठडे बसवावेत, कामाचा दर्जा तपासावा आणि नियमभंग आढळल्यास संबंधित ठेकेदारावर कारवाई करावी, अशी जोरदार मागणी नागरिकांकडून केली जात आहे.

प्रश्न मात्र कायम आहेत

- **माहिती फलक का लावण्यात आला नाही?**
- **संरक्षक कठडे नसतानाही वाहतूक सुरू करण्यास परवानगी कोणी दिली?**
- **नागरिकांच्या जीवाशी खेळ करणाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित होणार का?**

या प्रश्नांची उत्तरे आता संबंधित प्रशासन आणि लोकप्रतिनिधींनी देण्याची वेळ आली आहे.

सारांश वृत्त

गुरुपौर्णिमेनिमित्त दगडूशेठ हलवाई दत्त मंदिरात भक्तिमय वातावरण; विविध धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : गुरुपौर्णिमेच्या पावन पर्वानिमित्त पुण्यातील दगडूशेठ हलवाई दत्त मंदिरात विविध धार्मिक, आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे. यानिमित्त मंदिरात भक्तांसाठी विशेष पूजा, अभिषेक, गुरु पूजन, भजन-कीर्तन, प्रवचन तसेच महाप्रसादाचे आयोजन करण्यात येणार असून दिवसभर भक्तिमय वातावरण अनुभवायला मिळणार आहे.

पहाटे काकड आरतीने कार्यक्रमांची सुरुवात होणार असून त्यानंतर दत्तमूर्तीचा विशेष अभिषेक, वेदपठण, गुरु पूजन आणि आरती होईल. दिवसभर हरिनाम संकीर्तन, भजन, प्रवचन आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांद्वारे गुरु-शिष्य परंपरेचे महत्त्व अधोरेखित करण्यात येणार आहे. मंदिरात दर्शनासाठी मोठ्या संख्येने भाविक उपस्थित राहण्याची शक्यता लक्षात घेऊन ट्रस्टकडून नियोजन करण्यात आले आहे. दर्शनासाठी स्वतंत्र रांगा, सुरक्षा व्यवस्था, स्वयंसेवकांची नियुक्ती तसेच भाविकांच्या सोयीसाठी आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. गुरुपौर्णिमेनिमित्त देशभरातून येणाऱ्या भाविकांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून कार्यक्रमांचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन मंदिर प्रशासनाने केले आहे. श्रद्धा, भक्ती आणि अध्यात्माचा संगम घडविणाऱ्या या सोहळ्यामुळे दगडूशेठ हलवाई दत्त मंदिर परिसर भक्तिरसात न्हाऊन निघणार आहे.

मोशी दुर्घटना : प्रश्न फक्त प्रशासनालाच नव्हे, खासदार डॉ. अमोल कोल्हेंच्या नेतृत्वालाही?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : कारवाईची मागणी झाली; पण संकटाच्या क्षणी जनतेला अपेक्षित असलेली प्रत्यक्ष उपस्थिती का दिसली नाही, असा नागरिकांचा सवाल या लेखाचा सर्वात प्रभावी शेवट असा होऊ शकतो: मोशी दुर्घटनेने केवळ नऊ कुटुंबांचे आयुष्य उद्ध्वस्त केले नाही; तर लोकप्रतिनिधींच्या भूमिकेबाबतही अनेक प्रश्न उभे केले. प्रशासनाच्या निष्काळजीपणाची चौकशी होईल, दोषींवर कारवाईही होईल. पण संकटाच्या काळात जनतेच्या बाजूने कोण उभे राहिले आणि कोण अनुपस्थित राहिले, याचाही हिशेब जनता ठेवत असते. लोकशाहीत जनादेश हा केवळ निवडणूक जिंकण्याचा परवाना नसतो; तो जनतेच्या विश्वासाची जबाबदारी असतो. त्यामुळे प्रश्न एका व्यक्तीचा नाही,

पुणे न्यायालयात सावरकर प्रकरणाची सुनावणी; 'नेहरूंची प्रारंभीची धोरणे ब्रिटिशधार्जिणी होती' असा युक्तिवाद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांच्याविरोधात दाखल करण्यात आलेल्या फौजदारी अब्रुनुकसानीच्या खटल्याच्या सुनावणीत पुण्यातील विशेष खासदार-आमदार (चझ/चडअ) न्यायालयात शुक्रवारी महत्त्वपूर्ण युक्तिवाद झाला. स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांचे नातू सत्यकी सावरकर यांनी दाखल केलेल्या या खटल्यात सावरकरांच्या बाजूने युक्तिवाद करताना पंडित जवाहरलाल नेहरू यांच्या सुरुवातीच्या काळातील काही धोरणे ब्रिटिशधार्जिणी होती, असा दावा न्यायालयात करण्यात आला.

या सुनावणीत हा दावा सावरकरांवरील आरोपांना प्रत्युत्तर देण्यासाठी आणि ऐतिहासिक संदर्भ मांडण्याच्या अनुषंगाने करण्यात आला. न्यायालयाने या दाव्यावर कोणतेही निरीक्षण किंवा निष्कर्ष नोंदवलेले नाहीत.

प्रकरण नेमके काय?

५ मार्च २०२३ रोजी लंडनमधील एका कार्यक्रमात राहुल गांधी यांनी स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्याबाबत केलेल्या वक्तव्यांमुळे सावरकरांची बदनामी झाल्याचा आरोप करत सत्यकी सावरकर यांनी पुणे न्यायालयात फौजदारी अब्रुनुकसानीची तक्रार दाखल केली आहे.

या वक्तव्यामुळे सावरकरप्रेमींच्या भावना दुखावल्याचा दावा तक्रारीत करण्यात आला आहे.

न्यायालयात दोन्ही बाजूंचा युक्तिवाद

सुनावणीदरम्यान दोन्ही बाजूंकडून ऐतिहासिक कागदपत्रे, संदर्भ आणि कायदेशीर मुद्द्यांच्या आधारे युक्तिवाद करण्यात आला. सावरकरांच्या बाजूने ऐतिहासिक घटनांचा संदर्भ देत नेहरू यांच्या प्रारंभीच्या धोरणांबाबत दावा करण्यात आला, तर राहुल गांधी यांच्या बाजूनेही संबंधित मुद्द्यांवर आपली भूमिका न्यायालयासमोर मांडण्यात आली.

या प्रकरणाची सुनावणी विशेष खासदार-आमदार न्यायालयात सुरू असून, पुढील तारखेला सुनावणी होणार आहे.

रुग्णाला जीवदान देण्यासाठी धावणारी ॲम्बुलन्सच ठरली काळाची शिकार; जुन्नरमध्ये भीषण अपघात, चालकाचा जागीच मृत्यू

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

ओतूर : रुग्णाला उपचारासाठी तातडीने आळेफाटा येथे घेऊन जाणारी ॲम्बुलन्सच भीषण अपघाताची शिकार ठरल्याची दुर्दैवी घटना शुक्रवारी मध्यरात्री कल्याण-अहिल्यानगर महामार्गावरील गायमुखवाडी (ता. जुन्नर) येथे घडली. या अपघातात ॲम्बुलन्स चालक कुणाल तुकाराम डुंबरे (वय ३१, रा. डुंबरवाडी, ता. जुन्नर) यांचा जागीच मृत्यू झाला. या घटनेने संपूर्ण परिसरात हळहळ व्यक्त होत आहे.

ओतूर पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, खामुंडी येथे झालेल्या अपघातातील जखमी रुग्णाला उपचारासाठी आळेफाटा येथे घेऊन जाण्यासाठी कुणाल डुंबरे हे एमएच-१४ एलबी-४३२९ क्रमांकाची ॲम्बुलन्स चालवत होते. रात्री सुमारे १२.३० वाजण्याच्या सुमारास गायमुखवाडी गावच्या हद्दीतील स्पीड ब्रेकरजवळ समोरून भरधाव येणाऱ्या एमएच-२४ बीडब्ल्यू-२०९२ क्रमांकाच्या पिकअप जीपने ॲम्बुलन्सला जोरदार धडक दिली.

या भीषण धडकेत चालक कुणाल डुंबरे यांच्या डोक्याला गंभीर दुखापत झाली. त्यांना तातडीने उपचारासाठी हलविण्याचा प्रयत्न करण्यात आला; मात्र उपचारापूर्वीच त्यांचा मृत्यू झाला. अपघातात ॲम्बुलन्सचेही मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले.

या प्रकरणी शेखर तुकाराम डुंबरे (वय ३५, रा. डुंबरवाडी) यांनी दिलेल्या फिर्यादीवरून ओतूर पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पिकअप चालक नीलकंठ फुलचंद गव्हाणे (रा. शिराळा, जि. लातूर) याच्याविरुद्ध गुन्हा नोंदविण्यात आला असून पोलिसांनी त्याला ताब्यात घेतले आहे.

घटनेची माहिती मिळताच सहाय्यक पोलीस निरीक्षक ज्ञानेश्वर बाजगिरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलिस पथक घटनास्थळी दाखल झाले. अपघातग्रस्त वाहने रस्त्याच्या बाजूला करून वाहतूक सुरळीत करण्यात आली. या प्रकरणाचा पुढील तपास ओतूर पोलीस करीत आहेत.

डुंबरवाडी येथील तरुण ॲम्बुलन्स चालक कुणाल डुंबरे हे रुग्णाला वेळेत उपचार मिळावेत म्हणून धाव घेत असताना त्यांच्यावरच काळाने झडप घातल्याने संपूर्ण परिसरात शोककळा पसरली आहे. त्यांच्या निधनाबद्दल नागरिकांकडून हळहळ व्यक्त केली जात असून कुटुंबीयांवर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे.

'जुना मीटर स्लो' की स्मार्ट मीटरची सक्ती? महावितरणच्या दाव्याने पुणेकरांमध्ये संभ्रम, ग्राहकांनी उपस्थित केले गंभीर प्रश्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : महावितरणकडून जुने डिजिटल मीटर संथ गतीने चालतात, त्यामुळे प्रीपेड स्मार्ट मीटर बसवणे आवश्यक आहे असा दावा करण्यात येत असल्याच्या पार्श्वभूमीवर पुणेकरांमध्ये संभ्रमाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. दुसरीकडे, स्मार्ट मीटर बसवल्यानंतर वीजबिलात अचानक वाढ झाल्याचा दावा अनेक ग्राहक करत असून, नवीन मीटरच्या अचूकतेबाबतही प्रश्न उपस्थित केले जात आहेत.

ग्राहकांचे म्हणणे आहे की, वर्षानुवर्षे सुरळीतपणे चालणारे डिजिटल मीटर अचानक स्लो कसे ठरले? जर ते खरोखरच अचूक नव्हते, तर इतकी वर्षे त्याच मीटरच्या आधारे आकारण्यात आलेली वीजबिले चुकीची होती का? आणि तसे असेल, तर त्याची जबाबदारी कोणाची?

याशिवाय, स्मार्ट मीटरमुळे ग्राहकांवर अतिरिक्त आर्थिक भार पडणार का, प्रीपेड प्रणालीमुळे वीजपुरवठ्यावर काय परिणाम होईल आणि भविष्यात कोणते शुल्क आकारले जाईल, याबाबतही नागरिकांमध्ये संभ्रम आहे.

तज्ज्ञांच्या मते, अनेक ठिकाणी बसविण्यात आलेले डरऔशप ढ्रेलर्ऑ (डढ) एठ३०५झ 'अर्ली-डीरींळल ऱ्रेॲ टींरवॲरपी' सारखे डिजिटल मीटर हे आधीपासूनच उच्च अचूकतेचे इलेक्ट्रॉनिक मीटर आहेत. विशेषतः व्यावसायिक ग्राहक, मोठ्या गृहनिर्माण सोसायट्या आणि सौरऊर्जा जोडणी असलेल्या ठिकाणी या प्रकारचे मीटर वापरले जातात. त्यामुळे अशा मीटरना सरसकट स्लो ठरविण्याबाबत तांत्रिक पातळीवर प्रश्न उपस्थित केले जात आहेत.

मात्र, या संदर्भात एक महत्त्वाची बाब लक्षात घेणे आवश्यक आहे. स्मार्ट मीटर बसवल्यानंतर वीजबिल वाढल्याचा अर्थ मीटर चुकीचा आहे, असे आपोआप सिद्ध होत नाही. वाढीमागे प्रत्यक्ष वीजवापर, बिलिंग पद्धतीतील बदल, जुन्या मीटरची स्थिती किंवा इतर तांत्रिक कारणेही असू शकतात. त्याचप्रमाणे, सर्व जुने मीटर स्लो आहेत असा निष्कर्षही उपलब्ध तांत्रिक पुराव्याशिवाय काढता येत नाही.

यामुळे आता नागरिकांकडून काही महत्त्वाचे प्रश्न उपस्थित होत आहेत:

- महावितरणकडे जुने मीटर स्लो असल्याचा वैज्ञानिक आणि स्वतंत्र चाचण्यांचा पुरावा आहे का?
- कोणत्या निकषांवर जुने मीटर बदलले जात आहेत?
- स्मार्ट मीटर बसवल्यानंतर बिलात वाढ झाल्याच्या तक्रारींची स्वतंत्र चौकशी होणार का?
- ग्राहकांना मीटरची अचूकता तपासण्याचा पारदर्शक आणि सुलभ अधिकार दिला जाणार का?

स्मार्ट मीटर हे वीज वितरणाचे आधुनिकीकरण करण्याच्या दृष्टीने महत्त्वाचे पाऊल मानले जात असले, तरी त्याबाबतचा विश्वास निर्माण करण्यासाठी महावितरणने तांत्रिक माहिती, चाचणी अहवाल आणि ग्राहकांच्या शंकांचे पारदर्शकपणे निरसन करणे आवश्यक असल्याचे मत वीज ग्राहक संघटनांकडून व्यक्त केले जात आहे.

आंबेगावच्या पूर्व भागावरच भारनियमनाचा बोजा? रात्रीच्या वीज कपातीविरोधात जनआंदोलनाचा इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : आंबेगाव तालुक्याच्या पूर्व भागातील लोणी, धामणी, खडकवाडी, मांदळेवाडीसह परिसरातील गावांमध्ये सुरू असलेले रात्रीचे भारनियमन तात्काळ बंद करावे, अन्यथा महावितरण कार्यालयासमोर तीव्र जनआंदोलन छेडण्यात येईल, असा इशारा ग्रामस्थांनी दिला आहे.

खडकवाडीचे माजी सरपंच अनिल डोके, लोणी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थेचे माजी अध्यक्ष शरद वाळूंज, धामणीचे माजी सरपंच सागर जाधव यांच्यासह ग्रामस्थांनी ही मागणी केली आहे. जर भारनियमन अपरिहार्य असेल, तर ते केवळ पूर्व भागात न करता संपूर्ण तालुक्यात समान पद्धतीने लागू करावे आणि शक्यतो रात्रीऐवजी दिवसा करावे, अशीही त्यांची भूमिका आहे.

सध्या पूर्व भागातील बहुतांश गावांमध्ये सायंकाळी ७ ते रात्री १० या वेळेत वीजपुरवठा खंडित केला जात आहे. तर मांदळेवाडी गावाला शिरूर तालुक्यातून वीजपुरवठा होत असल्याने तेथे सायंकाळी ७ ते रात्री ११ पर्यंत भारनियमन केले जात असल्याचा आरोप ग्रामस्थांनी केला आहे. ग्रामस्थांच्या मते, ही वेळ शेतकरी आणि ग्रामीण कुटुंबांसाठी अत्यंत महत्त्वाची असते. याच वेळेत दूध काढणे, कुट्टी मशीनद्वारे जनावरांसाठी चारा तयार करणे, शेतीची कामे, महिलांची घरगुती कामे तसेच विद्यार्थ्यांचा अभ्यास सुरू असतो. अशा वेळी सलग दोन ते तीन तास वीज नसल्यामुळे दैनंदिन जीवन पूर्णपणे विस्कळीत होत आहे. याशिवाय या परिसरात बिबट्याचा वावर वाढला असून इतर वन्यप्राण्यांचाही धोका कायम आहे. रात्रीच्या अंधारात वीज नसल्याने नागरिकांच्या सुरक्षिततेचाही प्रश्न निर्माण झाला आहे. त्यामुळे भारनियमनाचा फटका केवळ शेती आणि उद्योगांनाच नव्हे, तर सर्वसामान्यांच्या दैनंदिन जीवनालाही बसत असल्याचे ग्रामस्थांचे म्हणणे आहे. ग्रामस्थांनी प्रश्न उपस्थित केला आहे की, भारनियमनाचा सर्वाधिक भार आंबेगावच्या पूर्व भागावरच का टाकला जात आहे? इतर भागांप्रमाणे या भागालाही समान न्याय मिळायला नको का? वीजटंचाई असल्यास त्याचा भार सर्वांनी समान प्रमाणात उचलावा, अशी मागणी त्यांनी केली आहे.

दरम्यान, महावितरणने या प्रश्नाची तातडीने दखल घेऊन रात्रीचे भारनियमन बंद करावे, अन्यथा शेतकरी आणि ग्रामस्थांच्या वतीने महावितरण कार्यालयासमोर तीव्र जनआंदोलन करण्यात येईल, असा इशारा देण्यात आला आहे.

सुपेत शरद पवारांचा विद्यार्थिनीसोबत बुद्धिबळाचा डाव; दुसऱ्याच चालीत 'चेकमेट'!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

सुपे : राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे अध्यक्ष शरद पवार यांनी सुपे येथे विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना एका विद्यार्थिनीसोबत बुद्धिबळाचा डाव खेळला. या मैत्रीपूर्ण खेळात शरद पवार यांनी आपल्या अनुभवाची झलक दाखवत अवघ्या दुसऱ्याच चालीत प्रतिस्पर्धी विद्यार्थिनीला 'चेकमेट' करत उपस्थितांची दाद मिळवली.

या प्रसंगामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये उत्साहाचे वातावरण निर्माण झाले. शरद पवार यांनी विद्यार्थ्यांशी शिक्षण, करिअर आणि बौद्धिक खेळांचे महत्त्व यावर संवाद साधत बुद्धिबळासारखे खेळ निर्णयक्षमता, संयम आणि नियोजनशक्ती विकसित करण्यास उपयुक्त असल्याचे सांगितले.

विद्यार्थिनीसोबतचा हा हलकाफुलका बुद्धिबळाचा डाव उपस्थितांसाठी आकर्षणाचा विषय ठरला. या प्रसंगाचे फोटो आणि व्हिडिओ सोशल मीडियावरही मोठ्या प्रमाणात व्हायरल होत असून, अनेकांनी शरद पवार यांच्या चपळ बुद्धिमत्तेचे कौतुक केले आहे.

घोडेगावात कावीळचा उद्रेक; १० रुग्णांची पुष्टी, १७ संशयित, दूषित पाणीपुरवठ्यावर संशय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

घोडेगाव : ंबेगाव तालुक्यातील घोडेगाव ग्रामपंचायत हद्दीत कावीळ (जॉन्डिस) आजाराचा मोठ्या प्रमाणावर प्रादुर्भाव झाल्याने आरोग्य यंत्रणा सतर्क झाली आहे. आतापर्यंत १० रुग्णांना कावीळची लागण झाल्याची वैद्यकीय पुष्टी झाली असून १७ जणांमध्ये प्राथमिक लक्षणे आढळल्याने त्यांच्या रक्ताचे नमुने तपासणीसाठी पाठविण्यात आले आहेत. प्राथमिक माहितीनुसार दूषित पिण्याच्या पाणीपुरवठ्यामुळे हा आजार पसरल्याचा संशय व्यक्त करण्यात येत आहे.

कावीळच्या वाढत्या रुग्णसंख्येच्या पार्श्वभूमीवर आंबेगाव तालुका आरोग्य विभागाने घोडेगावात विशेष वैद्यकीय पथक तैनात केले आहे. घरोघरी जाऊन आरोग्य सर्वेक्षण सुरू करण्यात आले असून संशयित रुग्णांवर तातडीने उपचार केले जात आहेत. संसर्गाचा फैलाव रोखण्यासाठी आरोग्य विभागाने ग्रामपंचायतीला तातडीच्या उपाययोजना करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत.

आरोग्य विभागाने ग्रामपंचायतीला दवंडी व फलकांच्या माध्यमातून जनजागृती करणे, पाणीपुरवठ्यात टीसीएल (क्लोरीन) पावडरचा वापर करणे, तसेच साईबाबा मंदिर आणि शनिमंदिर परिसरातील गळतीच्या पाणीवाहिन्यांची तातडीने दुरुस्ती करणे अशा सूचना दिल्या आहेत. दूषित पाणीपुरवठा हा संसर्गाचा प्रमुख स्रोत असू शकतो, त्यामुळे पाणीपुरवठा यंत्रणेचीही तपासणी सुरू करण्यात आली आहे.

तालुका आरोग्य अधिकारी तुषार पवार यांनी नागरिकांना सावध राहण्याचे आवाहन केले आहे. पिण्याचे पाणी किमान १० ते १५ मिनिटे उकळून आणि गाळूनच वापरावे, उघड्यावरचे अन्नपदार्थ व अस्वच्छ पाण्यापासून तयार केलेले पदार्थ खाणे टाळावे, जेवणापूर्वी आणि शौचानंतर साबणाने हात धुवावेत, तसेच घराचा परिसर व पाण्याच्या टाक्या स्वच्छ ठेवाव्यात, असे त्यांनी सांगितले.

भूक न लागणे, मळमळ किंवा उलट्या होणे, डोळे व लघवी पिवळी होणे, सतत थकवा जाणवणे आणि सौम्य ताप ही कावीळची प्रमुख लक्षणे असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. अशी कोणतीही लक्षणे दिसून आल्यास स्वतःहून औषधे न घेता तातडीने शासकीय रुग्णालयात किंवा जवळच्या डॉक्टरांचा सल्ला घ्यावा, असे आवाहनही त्यांनी केले आहे.

सारांश वृत्त

ट्रम्प यांच्या आवाहनालाही इस्रायलचा नकार!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : मध्यपूर्वेतील तणाव आणखी वाढण्याची चिन्हे स्पष्ट होत असताना इस्रायलने लेबनॉन, सीरिया आणि गाझा पट्टीतील तथाकथित 'सुरक्षा क्षेत्रां'मधून सैन्य मागे घेण्यास स्पष्ट नकार दिला आहे. इस्रायलचे संरक्षणमंत्री यांनी अमेरिकेचे संरक्षणमंत्री यांच्याशी झालेल्या चर्चेत सुरक्षा परिस्थितीचा हवाला देत या भागांमध्ये इस्रायली सैन्य कायम तैनात राहील, अशी भूमिका मांडली.

ही भूमिका अशा वेळी समोर आली आहे, जेव्हा काही दिवसांपूर्वी अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी इस्रायलचे पंतप्रधान बेंजामिन नेतान्याहू यांना सीरिया आणि लेबनॉनमधून सैन्य माघारी घेण्याचे आवाहन केले होते. मात्र, इस्रायलने राष्ट्रीय सुरक्षेचा मुद्दा पुढे करत अमेरिकेच्या या सूचनेकडे दुर्लक्ष केल्याचे दिसत आहे.

इस्रायलने गाझा सीमेलगत, दक्षिण लेबनॉन आणि सीरियाच्या सीमावर्ती भागात सुरक्षा बफर झोन निर्माण करण्याची भूमिका यापूर्वीही घेतली होती. या भागांमध्ये हिजबुल्ला, हमास आणि इराण समर्थित गटांकडून हल्ल्यांचा धोका कायम असल्याचा इस्रायलचा दावा आहे. दुसरीकडे, संयुक्त राष्ट्रांसह अनेक देशांनी परदेशी भूभागावरील दीर्घकालीन लष्करी उपस्थितीबाबत चिंता व्यक्त केली आहे.

या घडामोडींमुळे अमेरिका-इस्रायल संबंधांमध्ये धोरणात्मक मतभेद उघड झाले असून, मध्यपूर्वेतील संघर्ष अधिक तीव्र होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे. गाझा युद्ध, लेबनॉन सीमेवरील चकमकी आणि सीरियातील लष्करी उपस्थिती या तिन्ही आघाड्यांवर इस्रायलची कठोर भूमिका कायम राहिल्यास प्रादेशिक स्थैर्य आणि जागतिक सुरक्षेवरील दबाव आणखी वाढण्याची भीती तज्ज्ञांनी व्यक्त केली आहे.

अहिल्यानगरात अनुसूचित जाती आरक्षण उपवर्गीकरणासाठी सकल मातंग समाजाचा महामोर्चा; सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अंमलबजावणीची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

अहिल्यानगर : अनुसूचित जाती (SC) आरक्षणाचे उपवर्गीकरण तातडीने लागू करून वंचित उपजातींना न्याय द्यावा, या प्रमुख मागणीसाठी सकल मातंग समाजाच्या वतीने शुक्रवारी अहिल्यानगर येथे भव्य महामोर्चा काढण्यात आला. आद्य क्रांतीगुरू लहुजी वस्ताद साळवे चौक (लालटाकी) ते जिल्हाधिकारी कार्यालयापर्यंत निघालेल्या मोर्चात मोठ्या संख्येने समाजबांधव, युवक आणि महिला सहभागी झाल्या.

'उपवर्गीकरण लागू झालेच पाहिजे' आणि 'सामाजिक न्याय मिळालाच पाहिजे' अशा घोषणांनी परिसर दणाणून गेला. मोर्चानंतर जिल्हाधिकाऱ्यांमार्फत राज्य शासनाला विविध मागण्यांचे निवेदन देण्यात आले.

चार दशकांपासूनची मागणी

मातंग समाजाच्या प्रतिनिधींनी सांगितले की, अनुसूचित जातींमधील वंचित उपजातींना आरक्षणाचा अपेक्षित लाभ मिळत नसल्याने १९८० पासून उपवर्गीकरणाची मागणी सातत्याने केली जात आहे. २०२२ पासून विविध सामाजिक संघटना आणि राजकीय पक्षांच्या सहकार्याने 'सकल मातंग समाज महाराष्ट्र'च्या माध्यमातून या आंदोलनाला अधिक व्यापक स्वरूप देण्यात आले आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा आधार

मोर्चादरम्यान वक्त्यांनी नमूद केले की, १ ऑगस्ट २०२४ रोजी सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार राज्य सरकारांना अनुसूचित जातींच्या आरक्षणाचे उपवर्गीकरण करण्याचा अधिकार मान्य करण्यात आला आहे. या निर्णयाची तातडीने अंमलबजावणी करून वंचित समाजघटकांना न्याय मिळावा, अशी मागणी करण्यात आली.

आमदार अमित गोरखे यांचे वक्तव्य

यावेळी आमदार अमित गोरखे यांनी सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची आणि राज्य शासनाच्या उपवर्गीकरणाबाबतच्या भूमिकेची अंमलबजावणी तातडीने व्हावी, अशी अपेक्षा व्यक्त केली. मातंग समाजासह आरक्षणाचा अपेक्षित लाभ न मिळालेल्या अनुसूचित जातीतील इतर वंचित उपजातींना न्याय मिळणे आवश्यक असल्याचे त्यांनी सांगितले. समाजातील शेवटच्या घटकापर्यंत सामाजिक न्याय पोहोचेपर्यंत हा लढा सुरू राहील, असेही आमदार गोरखे यांनी स्पष्ट केले.

मोर्चामुळे अहिल्यानगर शहरात काही काळ वाहतुकीवर परिणाम झाला होता. मात्र पोलिसांनी योग्य नियोजन करून कायदा व सुव्यवस्था सुरळीत राखली.

अल्पवयीन मुलीचा हात चुंबन घेणे, गालावर पापा मागणेही लैंगिक छळ; ओडिशा पोक्सो न्यायालयाचा महत्त्वपूर्ण निर्णय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

भुवनेश्वर : अल्पवयीन मुलीचा हात चुंबन घेणे आणि तिच्याकडे गालावर पापा मागणे हेही लैंगिक छळाच्या कक्षेत येते, असा महत्त्वपूर्ण निर्णय ओडिशातील विशेष पोक्सो (झजउड्ज) न्यायालयाने दिला आहे. या प्रकरणात न्यायालयाने आरोपीला लैंगिक छळाच्या गुन्ह्यात दोषी ठरवत पोक्सो कायद्यांतर्गत कारवाई केली.

न्यायालयाने स्पष्ट केले की, अल्पवयीन मुलीच्या इच्छेविरुद्ध शारीरिक संपर्क साधणे किंवा लैंगिक स्वरूपाची जवळीक साधण्याचा प्रयत्न करणे हे पोक्सो कायद्याच्या कलम ११ अंतर्गत लैंगिक छळ (ड्ढर्श्रीश्र क्रऑरीीशपीं) ठरते. मुलीचा हात चुंबन घेणे आणि गालावर पापा मागणे हे तिच्या प्रतिष्ठेला व वैयक्तिक स्वातंत्र्याला बाधा आणणारे कृत्य असल्याचे न्यायालयाने नमूद केले.

निर्णयात न्यायालयाने आणखी एक महत्त्वाचा मुद्दा अधोरेखित केला. अल्पवयीन व्यक्तीची संमती कायद्याच्या दृष्टीने ग्राह्य धरली जात नाही. त्यामुळे अशा प्रकरणांमध्ये संमतीचा युक्तिवाद स्वीकारला जाऊ शकत नाही, असे न्यायालयाने स्पष्ट केले.

पोक्सो कायद्यातील तरतूद

पोक्सो कायद्याच्या कलम १२ नुसार लैंगिक छळाच्या गुन्ह्यासाठी कमाल तीन वर्षांपर्यंत कारावास, दंड किंवा दोन्ही शिक्षा होऊ शकतात. (कायद्यात या गुन्ह्यासाठी किमान शिक्षेची सक्ती नाही.)

'श्रद्धा ॲनिमेशनने ढळत नाही' : रथयात्रेनंतर 'महाप्रभू जगन्नाथ' चित्रपटाला स्थगिती देण्यास सर्वोच्च न्यायालयाचा नकार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : 'महाप्रभू जगन्नाथ' या ॲनिमेटेड चित्रपटाच्या प्रदर्शनावर तात्पुरती स्थगिती घालण्याची मागणी सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळून लावली. रथयात्रेनंतर चित्रपट प्रदर्शित होऊ नये, कारण त्यातील ॲनिमेशनमुळे भगवान जगन्नाथ यांच्या प्रतिमेचा अवमान होऊ शकतो, असा दावा याचिकाकर्त्यांनी केला होता. मात्र, न्यायालयाने स्पष्ट शब्दांत सांगितले की, ॲनिमेशन किंवा

कलात्मक सादरीकरणामुळे भक्तांची श्रद्धा डळमळीत होत नाही.

न्यायालयाने धार्मिक भावना आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य यामधील समतोल अधोरेखित करत, केवळ संभाव्य आक्षेपांच्या आधारे चित्रपटावर बंदी घालणे योग्य ठरणार नाही, असे निरीक्षण नोंदवले. कोणत्याही कलाकृतीचे मूल्यमापन ठोस कायदेशीर आधारावरच व्हायला हवे, असेही न्यायालयाने नमूद केले.

या निर्णयामुळे धार्मिक विषयांवरील चित्रपट, ॲनिमेशन आणि सर्जनशील अभिव्यक्ती याविषयीच्या वादाला नवे वळण मिळाले आहे. एका बाजूला धार्मिक भावना दुखावण्याचा मुद्दा उपस्थित केला जात असताना, दुसऱ्या बाजूला न्यायालयाने संविधानाने दिलेल्या अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचे संरक्षण कायम ठेवण्याची भूमिका स्पष्ट केली आहे. त्यामुळे 'महाप्रभू जगन्नाथ' चित्रपटाच्या प्रदर्शनाचा मार्ग मोकळा झाला असून, या निर्णयाकडे देशभरातील चित्रपटसृष्टी आणि धार्मिक संघटनांचे लक्ष लागले आहे.

ब्रिटनमध्ये सत्तांतर! अँडी बर्नहॅम नवे पंतप्रधान

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लंडन : ब्रिटनच्या राजकारणात मोठा बदल घडत असून, लेबर पक्षाचे नेते अँडी बर्नहॅम यांची नव्या पक्षनेत्यापदी अधिकृत निवड झाली आहे. २० जुलै २०२६ (सोमवार) रोजी विद्यमान पंतप्रधान सर कीर स्टार्मर राजा चार्ल्स तिसरे यांच्याकडे औपचारिक राजीनामा सादर करतील. त्यानंतर राजा चार्ल्स तिसरे बर्नहॅम यांना नवे सरकार स्थापन करण्यासाठी निमंत्रित करतील आणि ते ब्रिटनचे नवे पंतप्रधान म्हणून पदभार स्वीकारतील.

या सत्तांतराकडे केवळ ब्रिटनच नव्हे, तर भारतासह जगभराचे लक्ष लागले आहे. ब्रिटनमध्ये सुमारे १९ लाखांहून अधिक भारतीय वंशाचे नागरिक वास्तव्यास असून, भारत हा ब्रिटनचा महत्त्वाचा व्यापार भागीदार आहे. दोन्ही देशांतील वार्षिक द्विपक्षीय व्यापार :४० अब्जांहून अधिक असल्याचे अधिकृत आकडे दर्शवतात. अशा परिस्थितीत नव्या नेतृत्वाचा भारत-यूके मुक्त व्यापार करार (त्रद्धअ), गुंतवणूक, तंत्रज्ञान, शिक्षण, संरक्षण सहकार्य आणि विद्यार्थी व्हिसा धोरणावर थेट परिणाम होण्याची शक्यता आहे.

अँडी बर्नहॅम हे सार्वजनिक आरोग्य, स्थानिक स्वायत्तता, औद्योगिक विकास आणि कामगार हक्कांचे समर्थक मानले जातात.

त्यामुळे ब्रिटनच्या अंतर्गत आर्थिक धोरणात बदल होण्याची शक्यता वर्तवली जात असली, तरी भारतासोबतच्या आर्थिक संबंधांबाबत त्यांची भूमिका आता महत्त्वाची ठरणार आहे. विशेषतः भारतीय आयटी कंपन्या, औषध उद्योग, गुंतवणूकदार आणि ब्रिटनमध्ये शिक्षण घेणारे हजारो भारतीय विद्यार्थी नव्या सरकारच्या निर्णयांवर लक्ष ठेवून आहेत.

ब्रेक्झिटनंतर जागतिक व्यापारात आपले स्थान मजबूत करण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या ब्रिटनसाठी भारत हा धोरणात्मक भागीदार मानला जातो. त्यामुळे हे सत्तांतर केवळ नेतृत्वबदल नसून, भारत-ब्रिटन संबंधांच्या पुढील अध्यायाची दिशा ठरवणारा निर्णायक क्षण मानला जात आहे.

'भ्रष्टाचार खपवून घेतला जाणार नाही' : मुख्यमंत्री विजय यांचा मंत्रिमंडळाला कडक इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

चेन्नई : तामिळनाडूचे मुख्यमंत्री विजय यांनी आपल्या मंत्रिमंडळातील सहकाऱ्यांना भ्रष्टाचार आणि प्रशासकीय अनियमिततांबाबत कठोर इशारा देत स्वच्छ व पारदर्शक प्रशासनाचा स्पष्ट संदेश दिला आहे. नुकत्याच झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीत मुख्यमंत्री विजय यांनी कोणत्याही विभागात भ्रष्टाचार, गैरव्यवहार किंवा नियमबाह्य कामकाज आढळल्यास संबंधितांवर कोणतीही दया न दाखवता कारवाई केली जाईल, असे स्पष्ट केले.

सूत्रांच्या माहितीनुसार, मुख्यमंत्री म्हणाले की, कोणीही दोषी आढळल्यास त्याच्यावर कारवाई करण्यास मी मागेपुढे पाहणार नाही. त्यानंतर माझ्या निर्णयावर कोणीही आक्षेप घेऊ शकणार नाही. या स्पष्ट भूमिकेमुळे मंत्रिमंडळातील सर्व सदस्यांना प्रशासनात पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व राखण्याचा कडक संदेश देण्यात आला आहे.

तामिळनाडूमध्ये नव्या सरकारच्या कारभाराकडे संपूर्ण देशाचे लक्ष लागले असताना मुख्यमंत्री विजय यांनी भ्रष्टाचारविरोधी भूमिकेला सर्वोच्च प्राधान्य दिल्याचे या बैठकीतून स्पष्ट झाले. सरकारी निधीचा गैरवापर, निविदा प्रक्रियेतील अनियमितता आणि विभागीय गैरव्यवहारांवर कठोर नियंत्रण ठेवण्याचे निर्देशही देण्यात आल्याची माहिती आहे.

मुख्यमंत्र्यांच्या या भूमिकेमुळे प्रशासनातील शिस्त अधिक कडक होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात असून, भ्रष्टाचारमुक्त आणि जबाबदार शासन देण्याच्या सरकारच्या दाव्याची आता प्रत्यक्ष अंमलबजावणी कशी होते, याकडे राज्यातील जनतेचे आणि राजकीय वर्तुळाचे लक्ष लागले आहे.

'एआय' वर एकाच देशाची मक्तेदारी नको' : जिनपिंग यांचा अमेरिकेला अप्रत्यक्ष इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : चीनचे राष्ट्राध्यक्ष शी जिनपिंग यांनी कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) क्षेत्रात कोणत्याही एका देशाची मक्तेदारी असू नये, असे स्पष्ट करत जागतिक सहकार्याचे आवाहन केले. १८ जुलै २०२६ रोजी केलेल्या या वक्तव्यात त्यांनी कोणत्याही देशाचे नाव घेतले नसले तरी, हा इशारा अमेरिकेच्या एआय वर्चस्वाकडे निर्देश करणारा असल्याचे मानले जात आहे.

अमेरिका आणि चीन यांच्यात आधीच सेमीकंडक्टर, प्रगत चिप्स, क्लाउड कॉम्प्युटिंग आणि जनरेटिव्ह एआय क्षेत्रात तीव्र स्पर्धा सुरू आहे. अमेरिकेने अत्याधुनिक एआय चिप्सच्या चीनकडे होणाऱ्या निर्यातीवर निर्बंध घातले आहेत, तर चीन स्वतःची एआय परिसंस्था उभारण्यावर भर देत आहे. या पार्श्वभूमीवर जिनपिंग यांनी एआय तंत्रज्ञान खुले, सर्वसमावेशक आणि सहकार्याच्या आधारावर विकसित करण्याची भूमिका मांडली. या जागतिक एआय संघर्षाचा भारतावर थेट परिणाम होऊ शकतो. भारत हा जगातील सर्वात मोठ्या डिजिटल बाजारपेठांपैकी एक असून, एआय, डेटा सेंटर्स, स्टार्टअप्स आणि आयटी सेवांमध्ये वेगाने गुंतवणूक वाढत आहे. अमेरिका आणि चीनमधील तांत्रिक स्पर्धेमुळे भारताला जागतिक एआय कंपन्यांसाठी पर्यायी उत्पादन व संशोधन केंद्र बनण्याची संधी मिळू शकते. त्याचवेळी, दोन्ही महासत्तांमधील वाढत्या तणावामुळे भारतावर तंत्रज्ञान, डेटा सुरक्षा, चिप पुरवठा आणि धोरणात्मक भागीदारीबाबत संतुलित भूमिका घेण्याचे आव्हानही निर्माण होणार आहे. एआय क्षेत्रातील जागतिक नेतृत्वासाठी सुरू झालेल्या या शर्यतीत भारताने स्वदेशी संशोधन, उच्च-क्षमतेची संगणकीय पायाभूत सुविधा आणि कौशल्य विकासावर भर दिला नाही, तर भविष्यात तो केवळ परदेशी एआय तंत्रज्ञानाचा ग्राहक बनण्याचा धोका तज्ज्ञांकडून व्यक्त केला जात आहे.

'मतदार यादीतून नाव वगळलं म्हणजे नागरिकत्व संपत नाही!' सर्वोच्च न्यायालय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

विशेष सखोल पुनरिक्षण (Special Intensive Revision - SIR) प्रक्रियेदरम्यान मतदार यादीतून नाव वगळण्यात आलेल्या नागरिकांच्या हक्कांबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने महत्त्वाची भूमिका घेतली आहे. जुलै २०२६ मध्ये दाखल झालेल्या याचिकेवर सुनावणी करताना न्यायालयाने भारतीय निवडणूक आयोगाला (ECI) नोटीस बजावत उत्तर मागवले असून, मतदार यादीतील नाव वगळल्यास त्याचे नागरिकत्वावर कोणते परिणाम होतात, याबाबत निर्माण झालेल्या संभ्रमाच्या पार्श्वभूमीवर हा निर्णय महत्त्वाचा मानला जात आहे.

याचिकेत अशी मागणी करण्यात आली आहे की, एसआयआर प्रक्रियेदरम्यान कोणत्या विधानसभा मतदारसंघातून किती मतदारांची नावे वगळण्यात आली, किती जणांनी दावे आणि हरकती दाखल केल्या, किती अर्ज मंजूर किंवा फेटाळण्यात आले, याचा विधानसभा मतदारसंघनिहाय सविस्तर डेटा सार्वजनिक करण्यात यावा. याचिकाकर्त्यांचा दावा आहे की, इतक्या मोठ्या प्रमाणावर मतदार यादीत बदल होत असताना प्रक्रिया पूर्णपणे पारदर्शक असणे आवश्यक आहे.

या प्रकरणातील सर्वात महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे मतदार यादीतून नाव वगळणे आणि

नागरिकत्व गमावणे या दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत. भारतीय कायद्यानुसार, मतदार यादीत नाव नसल्याने एखादी व्यक्ती आपोआप भारतीय नागरिक राहात नाही, असा कोणताही कायदेशीर नियम नाही. भारतातील नागरिकत्वाचा निर्णय नागरिकत्व अधिनियम, १९५५ **(Citizenship Act, 1955)** आणि त्यासंबंधित कायद्यांनुसार घेतला जातो; मतदार यादी ही केवळ निवडणुकीत मतदानाचा अधिकार निश्चित करणारी यादी असते.

मात्र, मोठ्या प्रमाणावर नावे वगळल्यास संबंधित नागरिकांना मतदानाचा घटनात्मक अधिकार गमवावा लागू शकतो. त्यामुळे एसआयआर प्रक्रियेतील पारदर्शकता, पुरेशा नोटिसा, हरकत नोंदविण्याची संधी आणि अपील प्रक्रिया या सर्व बाबींचे काटेकोर पालन होणे आवश्यक असल्याचे घटनातज्ज्ञांचे मत आहे.

याचिकाकर्त्यांनी सर्वोच्च न्यायालयात असा युक्तिवाद केला की, विधानसभा मतदारसंघनिहाय आकडेवारी सार्वजनिक न झाल्यास कोणत्या भागात किती नावे वगळली गेली आणि त्यामागील कारणे काय होती, याची नागरिकांना माहिती मिळणार नाही. त्यामुळे प्रक्रियेवर सार्वजनिक देखरेख आणि विश्वास कमी होण्याची शक्यता आहे.

निवडणूक आयोगाने यापूर्वीही स्पष्ट केले आहे की, मतदार यादीतील प्रत्येक नाव वगळण्यापूर्वी संबंधित व्यक्तीला कायदेशीर प्रक्रिया, नोटीस आणि दावा किंवा हरकत नोंदविण्याची संधी दिली जाते. अंतिम निर्णय संबंधित निवडणूक नोंदणी अधिकाऱ्यांकडून उपलब्ध पुराव्यांच्या आधारे घेतला जातो. सर्वोच्च न्यायालयाने निवडणूक आयोगाला नोटीस बजावल्याने आता या प्रक्रियेतील पारदर्शकता, डेटा सार्वजनिक करण्याची गरज आणि नागरिकांच्या मतदानाच्या अधिकाराच्या संरक्षणाबाबत व्यापक न्यायालयीन परीक्षण होणार आहे. या सुनावणीचा निकाल भविष्यातील मतदार यादी पुनरिक्षण प्रक्रियेसाठी महत्त्वाचा ठरू शकतो.तज्ज्ञांच्या मते, मतदार यादीतून नाव वगळले जाणे हे गंभीर प्रशासकीय प्रकरण असले, तरी त्याचा अर्थ संबंधित व्यक्तीचे भारतीय नागरिकत्व संपले असा होत नाही. मात्र, मतदानाचा अधिकार अबाधित ठेवण्यासाठी आणि प्रक्रियेवरील विश्वास टिकवण्यासाठी निवडणूक आयोगाने वेळेवर माहिती, स्पष्ट आकडेवारी आणि प्रभावी अपील यंत्रणा उपलब्ध करून देणे अत्यंत आवश्यक ठरणार आहे.